

newsletter

● január 2023

Informačný bulletin pre zamestnancov
v systéme výchovného poradenstva
a prevencie

OBSAH č. 1/23

Úvodník	3
Dávame do pozornosti	3
Do 5. februára 2023 máte možnosť nominovať Osobnosť poradenstva za rok 2022!	3
Pozývame vás v poradí už na 30. ročník konferencie Dieťa v ohrození	4
Nové číslo časopisu Dieťa v centre odbornej pozornosti je tu!	4
Zverejňujeme metodiku - Skrining rozvoja detí v predprimárnom vzdelávaní, vhodnú na používanie vo všetkých predškolských zariadeniach už od januára 2023	5
Nahliadnite do úseku nášho výskumu...	5
Rozdiely v rodičovskom prístupe k digitálnym médiám a zariadeniam u rodičov detí mladšieho školského veku v troch krajinách - Slovensku, Česku a Fínsku	5
Čo je nové v národnom projekte „Usmerňovať pre prax“?	6
Zverejnili sme odborný materiál pre školské podporné tímy: „Školský podporný tím - teoretický a praktický sprievodca“	6
Plagát a bulletin - Školský podporný tím	7
Príprava manuálov a dodatkov k diagnostickým nástrojom	7
Ukončili sme zbery dát v prieskumoch vzdelávacích potrieb a ľudských zdrojov	8
Aké novinky prináša národný projekt „Štandardy“?	9
Zavřili sme sériu regionálnych stretnutí k štandardom	9
Finalizácia vzdelávacích programov	9
Vypočujte si podcasty „Nahlas o deťoch“	10
Ako zvládnuť chorobu s dieťaťom?	10
Čo je to skrining rozvoja detí a ako môže pomôcť?	10
Zastavte sa s nami „Odborne na slovíčko“	11
Ako pracovať s deťmi s vývinovými poruchami učenia	11
Dyslexia	11
Dysgrafia	12
Novoročný príhovor riaditeľky VÚDPaP	12
Zaujalo nás...	13
Všetkých päť pohromade	13
Časopis Aplikovaná detská psychoanalýza	13
Národné osvetové centrum vydalo nové číslo časopisu Sociálna prevencia	14
Konferencia PhD Existence	14
Konferencia QAK	15
Knižné novinky	17
Trauma a disociácie	17
Hry pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami	17

Milí čitatelia,

v januárovom čísle máte **možnosť registrovať sa na našu konferenciu Dieťa v ohrození** s názvom „Prevencia ako nástroj pomoci“. Pozývame vás už na jej 30. ročník. Dozviete sa o zverejnení metodiky - **Skríning rozvoja detí v predprimárnom vzdelávaní**, vhodnú na používanie vo všetkých predškolských zariadeniach už od januára 2023. Prečítať si môžete nové číslo nášho metodicko - odborného časopisu **Dieťa v centre odbornej pozornosti**, ktoré predstavuje výstupy Národného projektu „Usmerňovať pre prax“, ktoré sú primárne zamerané na usmerňovanie činnosti odborných zamestnancov v kontexte starostlivosti o dieťa. Kolegovia z úseku výskumu vám priblížia **rozdiele v rodičovskom prístupe k digitálnym médiám a zariadeniam u rodičov detí mladšieho školského veku v troch krajinách - Slovensku, Česku a Fínsku**. Tím národného projektu „Usmerňovať pre prax“, zverejnil odborný materiál pre školské podporné tímy: „**Školský podporný tím - teoretický a praktický sprievodca**“ a tím zaoberajúci sa diagnostickými nástrojmi sa stále naplno venuje procesu štandardizácie a procesu overovania vybraných diagnostických nástrojov. Výstupom bude **publikovanie manuálov a dodatkov** k piatim diagnostickým nástrojom: **Test porozumenia reči pre deti v MŠ, Test cesty, Pamäťový test učenia, Škála miesta kontroly a Dotazník sebahodnotenia a školskej úspešnosti detí** pre deti na 2. stupni ZŠ. V závere opäť nechýbajú knižné novinky a v rámci našich podcastov dávame do pozornosti najmä [podcast s novoročným príhovorom](#) v podaní riaditeľky Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie Mgr. Janette Motlovej, v ktorom sa dozviete okrem iného i to, na akých podporných materiáloch pre odborných a pedagogických zamestnancov pracovali zamestnanci národných projektov „Štandardy“ a „Usmerňovať pre prax“ v súvislosti s transformáciou poradenského systému a tiež čosi o novinkách, ktoré Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v novom roku pripravuje.

Príjemné čítanie.

Dávame do pozornosti

Do 5. februára 2023 máte možnosť nominovať Osobnosť poradenstva za rok 2022!

Nominovať Osobnosti poradenstva môžete v dvoch kategóriách: Osobnosť poradenstva 2022 a Mladý talent poradenstva 2022. Slávnostne oceníme aj ďalšie dve kategórie: Dlhodobý prínos v systéme poradenstva a prevencie 2022 a Výnimočné ocenenie VÚDPaP-u. V poradí už 4. ročník ocenenia Osobnosti poradenstva **sa bude konať 15. marca 2023 v Hoteli Tatra v Bratislave.**

3. ročník podujatia vo fotografii nájdete [TU](#).

Nominovať môžete na [TOMTO ODKAZE](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Pozývame vás v poradí už na 30. ročník konferencie Dieťa v ohrození

Registrovať
na konferenciu
sa môžete [TU](#).

Po dlhšej prestávke z dôvodu pandémie sa k vám opäť vraciame s obľúbenou a dôležitou konferenciou Dieťa v ohrození s názvom „Prevencia ako nástroj pomoci“. Témy prevencie sa budeme venovať z pohľadu odborných výstupov, praktických skúseností, odporúčaní do praxe, či výskumných zistení. Konferencia bude tradične spojená so slávnostným oceňovaním Osobností poradenstva 2022. Oceňovanie sa uskutoční 15. marca 2023 v Hoteli Tatra v Bratislave a následne budeme v priebehu **16. až 17. marca 2023** pokračovať príspevkami **30. ročníka konferencie Dieťa v ohrození 2023**.

Zverejňujeme metodiku - **Skríning rozvoja detí v predprimárnom vzdelávaní**, vhodnú na používanie vo všetkých predškolských zariadeniach už od januára 2023

Zverejňujeme metodiku - **[Skríning rozvoja detí v predprimárnom vzdelávaní](#)**, vhodnú na používanie vo všetkých predškolských zariadeniach už od januára 2023, ktorú pre vás overil a štandardizoval kolektív výskumníkov z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie. Predkladaná metodika - **Skríning rozvoja detí v predprimárnom vzdelávaní** je určená pre pedagogických zamestnancov v materskej škole ako pomôcka v ich práci a tiež ako podklad pre prípadné intervencie odborných zamestnancov. Cieľom Skríningu je priebežné sledovanie rozvoja jednotlivých oblastí u detí v období pred nástupom do základnej školy. Skríning je metodika, ktorú učiteľky/učitelia v predškolskej triede môžu využívať počas celého školského roka. **Ako správne metodiku používať, vyhodnocovať a ďalej s ňou pracovať, sa dozviete [TU](#).**

Prílohy k Skríningu rozvoja detí v predprimárnom vzdelávaní nájdete [TU](#).

Nové číslo
časopisu Dieťa
v centre
odbornej
pozornosti je tu!

TEMA ČÍSLA:
**Národný projekt
Usmerňovanie
pre prax**

Nové číslo nášho metodicko - odborného časopisu predstavuje výstupy Národného projektu „**[Usmerňovať pre prax](#)**“, ktoré sú primárne zamerané na usmerňovanie činnosti odborných zamestnancov v kontexte starostlivosti o dieťa. Kvalitné a efektívne metodické usmerňovanie a metodická podpora patria k dôležitým faktorom, ktoré pomáhajú zvyšovať kvalitu odbornej činnosti odborného zamestnanca a rozširujú jeho profesionálne kompetencie.

Viac o metodickom usmerňovaní a metodickej podpore sa dozviete v novom čísle odborného časopisu **[Dieťa v centre odbornej pozornosti](#)**.

Všetky čísla časopisov nájdete [TU](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

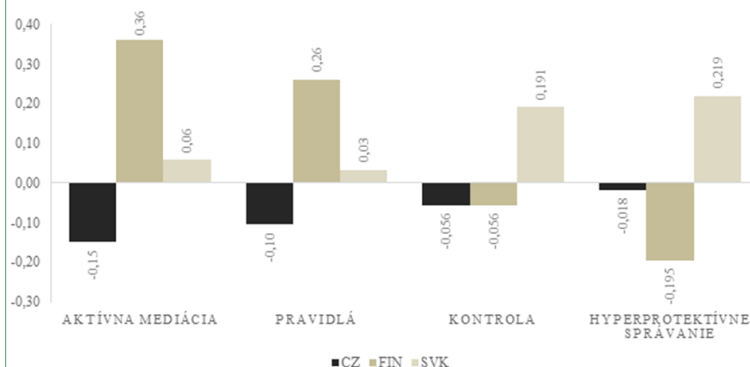
Nahliadnite do úseku nášho výskumu...

Rozdiely v rodičovskom prístupe k digitálnym médiám a zariadeniam u rodičov detí mladšieho školského veku v troch krajinách - Slovensku, Česku a Fínsku

Vedci z rôznych oblastí označujú používanie obrazoviek deťmi za fenomén, ktorý si zaslúži vážnu pozornosť. Úsilie v oblasti rodičovskej regulácie vykazuje rôzne výsledky v prevencii problematického používania zariadení s obrazovkou. **Aktuálna pripravovaná štúdia našich kolegov M. Božíka a R. Tomšíka (spolu s kolegami z Českej republiky K. Lukavskou, O. Hrabcom a kolegom z Fínska N. Männiköm)** sa zameriava na stratégie "mediálneho rodičovstva" u rodičov detí vo veku od 6 do 10 rokov zo Slovenska, Česka a Fínska. Na presné posúdenie toho, aké stratégie rodičia používajú v oblasti "mediálneho rodičovstva", naši výskumníci použili dotazník MEPA-21. Mediáciu v tomto zmysle vykonáva rodič, ktorý je prostredníkom medzi dieťaťom a technológiami. Stratégie, ktoré pri tejto mediácii rodič uplatňuje, môžu byť reštriktívne (napr. regulácia, monitorovanie, nastavenie pravidiel) alebo aktívne (napr. rozhovor s dieťaťom, vysvetľovanie dieťaťu, pomoc dieťaťu). Primárnym cieľom štúdie bolo porovnať premenné dotazníka MEPA-21 s ohľadom na národnosť respondentov. Dotazník je tvorený 4 podškálami, zameranými na aktívnu mediáciu, pravidlá, kontrolu a hyperprotektívne správanie. Konečný súbor tvorilo 1594 účastníkov (362 rodičov zo Slovenska, 912 z Českej republiky a 320 z Fínska). Signifikantný rozdiel bol zistený pri všetkých premenných, a to vyššia aktívna mediácia a pravidlá pre fínskych rodičov (v porovnaní so

slovenskými aj českými rodičmi), vyššia kontrola a nadmerné ochranné správanie u slovenských rodičov (v porovnaní s českými aj fínskymi rodičmi). Sekundárnym cieľom štúdie bolo zistiť predikčné vzťahy viacerých sociodemografických premenných rodičov (pohlavie, rodinný príjem, vzdelanie) a subškály MEPA-21. Všetky štyri subškály boli predikované v prospech žien. Kontrola a Hyperprotektívne správanie sa signifikantne znižovali narastajúcim mesačným príjmom domácnosti. Hyperprotektívne správanie sa taktiež signifikantne znižovalo u rodičov s dosiahnutým vyšším stupňom vzdelania.

Graf 1: Medzištátna komparácia premenných nástroja MEPA-21 (Z skóre).*

*Umiestnenie pod čiarou a nad čiarou v grafe je iba technickým riešením, za účelom lepšej vizualizácie a komparácie subškál.

Tieto výsledky majú pre nás hodnotu vo viacerých ohľadoch. Rodičia, ktorí využívajú kontrolu a hyperprotektívne správanie, sú väčšinou ženy a rodiny s nižším príjmom v domácnosti, na nich by sa mala orientovať aj psychoedukatívna činnosť odborných zamestnancov. Pre správne nastavenie prevencie v oblasti problematického používania obrazoviek (obrazovkami myslíme počítač, tablet alebo smartfón) je napríklad dôležité rozumieť tomu, ako vyzerá výchova priamo v rodinách. Viacero výskumov naznačuje, že napríklad prehnaná regulácia u tínedžerov vedie namiesto očakávaného zníženia problematického správania k jeho zvýšeniu (pretože to, čo je zakázané, môže byť väčším lákadlom). Naš výskum síce skúmal rodičovské správanie v mladšom školskom veku, ale je možné predpokladať, že ak je medzi slovenskými rodičmi výraznejší dôraz na kontrolu a hyperprotektívne správanie v nižšom veku (v porovnaní s ostatnými skúmanými krajinami), tak podobný trend sa zachová aj do vyššieho veku.

Preventistom tieto výsledky hovoria o tom, kde je potrebné zabrať viac - v rozptyľovaní obáv a strachu rodičov pred technológiami, aby nemali potrebu používať

hyperprotektívne stratégie, ktoré majú skôr negatívny ako pozitívny dopad na celkovú výchovu. Jedna z oblastí, ktorú tento výskum pokrýva iba okrajovo, je sociálna žiaducnosť pozitívnych odpovedí v otázkach zameraných na aktívnu mediáciu. Veľká väčšina rodičov sa aj v našom výskume vyjadruje v zmysle, že techniky aktívnej mediácie realizuje. Pri konfrontovaní s vyjadreniami ich detí (ako to robili vo svojom výskume kolegovia Corcoran et. al., 2022) sa zistilo, že rodič udáva výrazne viac aktívnej mediácie, ako vníma jeho vlastné dieťa. Otázka pre nás je, či rodičia naozaj rozumejú tomu, čo je aktívna mediácia a či ju naozaj robia, alebo sa takýmto odpoveďami snažia presvedčiť samých seba a svoje okolie

o tom, že ju robia. Výzvou pre preventistov ostáva, ako tento rozpor adresovať citlivo, tak, aby rodič takéto konštatovanie nevnímal ako kritiku svojho rodičovského prístupu.

Použité zdroje:

Corcoran, E., Gabrielli, J., Wisniewski, P., Little, T. D., & Doty, J. (2022). A Measurement Model of Media Parenting: Differences Across Parent and Child Reports and Youth Age and Sex. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 44(3), 898–912. <https://doi.org/10.1007/s10862-022-09962-y>

Čo je nové v národnom projekte „Usmerňovať pre prax“?

Zverejnili sme odborný materiál pre školské podporné tímy: „Školský podporný tím - teoretický a praktický sprievodca“

Materiál je určený pedagogickým a odborným zamestnancom, ktorí v spolupráci s vedením školy budujú inkluzívne prostredie vďaka vytváraniu školských podporných tímov. Cenné informácie a inšpirácie pre svoju činnosť si v nej určite nájdú aj členovia už fungujúcich školských podporných tímov.

Hlavným cieľom sprievodcu je poskytnúť teoretické a praktické rámce pôsobenia školských podporných tímov. Dozviete sa, aký zmysel a benefity pre školskú komunitu má existencia školského podporného tímu a aké aktuálne právne predpisy vymedzujú jeho pôsobenie v transformovanom systéme poradenstva a prevencie. Sprievodca obsahuje aj ďalšie aktuálne témy súvisiace s činnosťou podporného tímu v škole, ako napr. koordinácia multidisciplinárnej spolupráce, facilitácia stretnutí, evalvácia činnosti tímu, možnosti tvorby podporných sietí a i.

Cenným prínosom sú praktické prílohy v podobe ilustratívnych kazuistík, ukážok dokumentácie či cvičení na rozvoj vybraných zručností. Sprievodca obsahuje mnoho odborných zdrojov (odkazy na webstránky, webináre, podcasty, iné publikácie), vďaka ktorým môžete prehĺbiť vlastné poznanie v témach súvisiacich s pôsobením školského podporného tímu.

Odborný materiál Školský podporný tím, teoretický a praktický sprievodca **nájdete TU**.

Plagát a bulletin - Školský podporný tím

Propagáciu a podporu informovanosti o benefitoch práce efektívne fungujúcich školských podporných tímov pre školy vnímate ako veľmi dôležitú.

Plagát a bulletin je určený členom školského podporného tímu ako podporný materiál pri sprístupňovaní filozofie práce školského podporného tímu vybraným aktérom školskej komunity (učiteľom, asistentom učiteľa a i.). Obsahuje základné informácie o problematike.

Materiály sú k dispozícii na vytlačenie bežnou farebnou tlačiarňou TU.

Plagát odporúčame vytlačiť vo formáte A2.

Princípy činnosti členov ŠPT

ŠPT na našej škole. Čo získame?

ŠKOLSKÝ PODPORNÝ TÍM
- krok vpred ku škole pre všetkých

Prínos činnosti ŠPT na škole:

- Účes spolupráce s pedagogickými zamestnancami a vedením školy
- vytváranie bezpečného prostredia pre všetkých aktívov školy
- dostupnosť odborných podporných pre deti školy
- smerovanie k spoločnému cieľu rôznymi odbornými metódami
- rozvíjanie spolupráce so špeciálnymi zariadeniami školy

Bulletin vytlačte
vo **formáte A4**
a poskladajte
ako skladačku.

Príprava manuálov a dodatkov k diagnostickým nástrojom

Tím Diagnostické nástroje sa stále naplno venuje procesu šandardizácie a procesu overovania vybraných diagnostických nástrojov. S pomocou externých expertov boli ukončené zbery dát a aktuálne je venované úsilie štatistickej analýze zozbieraných dát a vytváraní noriem pre jednotlivé diagnostické nástroje. Výstupom bude publikovanie manuálov a dodatkov k piatim diagnostickým nástrojom: **Test porozumenia reči pre deti v MŠ** a **Test cesty, Pamäťový test učenia, Škála miesta kontroly a Dotazník sebahodnotenia a školskej úspešnosti detí** pre deti na 2. stupni ZŠ.

Ukončil sa zber kazuistik týkajúcich sa detí z materských škôl (intaktných, so ŠVVP aj s iným materinským jazykom ako slovenským), ktoré budú súčasťou manuálu k Testu porozumenia reči. Okrem práce na šandardizácii sa členovia tímu venujú aj analýze hodnotenia školskej úspešnosti detí, primárne hovoriacich rómskym jazykom v slovenských školách, taktiež pomocou Testu porozumenia reči.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Ukončili sme zbery dát v prieskumoch
vzdelávacích potrieb a ľudských zdrojov

V decembri 2022 sme ukončili 2 rozsiahle prieskumy:

- **Prieskum vzdelávacích potrieb odborných zamestnancov a školských špeciálnych pedagógov** – cieľom prieskumu bolo zistiť, čo potrebujú školskí špeciálni pedagógovia a odborní zamestnanci v súvislosti s rozširovaním svojich profesijných kompetencií v oblasti diagnostiky, prevencie, intervencie a ďalších odborných činností, ale tiež v oblasti osobného rozvoja.
- **Prieskum ľudských zdrojov pre zabezpečenie profesijného rozvoja odborných zamestnancov a školských špeciálnych pedagógov** - cieľom prieskumu bolo získať informácie o kvantite aj kvalite ľudských zdrojov, ktoré zabezpečujú profesijný rozvoj zamestnancov (nielen) v systéme PaP.

Do oboch prieskumov sa zapojilo 743 školských špeciálnych pedagógov a odborných zamestnancov zo škôl, zariadení PaP, špeciálnych výchovných zariadení a centier pre deti a rodiny. Získané údaje sú priebežne analyzované. O výsledkoch budeme informovať prostredníctvom webového sídla VÚDPaP-u. Naším zámerom je využiť získané informácie pri poskytovaní adekvátnej podpory pedagogickým a odborným zamestnancom vo forme vzdelávacích aktivít (napr. inováčné vzdelávanie, webináre), odborných materiálov a pod.

V januári sme ukončili aj prieskum **potrieb vedúcich a odborných zamestnancov zo zariadení PaP v kontexte metodickej činnosti počas mimoriadnej situácie**. Naším cieľom bolo pozrieť sa späť na priebeh, formy, rozsah či poskytovateľov metodického usmerňovania i metodickej podpory z pohľadu zamestnancov poradenských zariadení v čase mimoriadnej situácie (pandémia Covid-19, vojna). Do prieskumu sa zapojilo 80 vedúcich a odborných zamestnancov poradenských zariadení. Získané údaje spracúvame a budú využité pri poskytovaní metodického usmerňovania i podpory v prípade vzniku novej mimoriadnej situácie. Výsledné zistenia budú prezentované na webovom sídle VÚDPaP-u.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Aké novinky prináša národný projekt „Štandardy“?

Zavřili sme sériu regionálnych stretnutí k štandardom

V decembri boli zavřšené regionálne stretnutia k štandardom posledným stretnutím, ktoré sa konalo v Trenčianskom kraji 1.12.2022. Ďakujeme všetkým odborným a pedagogickým zamestnancom, ktorí sa na stretnutiach zúčastnili.

Obsahové a výkonové štandardy odborných činností sú doručené na MŠVVaŠ SR.

V tíme „Tvorba štandardov“ aktuálne nastavujeme plán a harmonogram činností, budeme sa venovať témam materiálno technického štandardu, ako aj vzniku ďalších odborných materiálov pre systém poradenstva a prevencie.

Finalizácia vzdelávacích programov

S blížiacim sa záverom projektu rastie počet absolventov vzdelávacích programov realizovaných národným projektom „Štandardy“. Po účastníkoch vzdelávania v kariérovej výchove a poradenstve, v supervízii a v sociálno-psychologickom výcviku sa k absolventom zaradili aj frekventanti vzdelávania v terapeutických metódach. V dňoch 16. a 17.1. 2023 sa konali záverečné skúšky, kde prezentovali nadobudnuté znalosti a zručnosti, keďže počas vzdelávania sa venovali širokej škále aktivít, od sebaskúsenosti až po praktické použitie jednotlivých techník u detí a dospelých.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

VYPOČUJTE SI PODCASTY ——— NAHLAS O DEŤOCH

Ako zvládnuť chorobu s dieťaťom?

Na Slovensku sme mali v posledných dňoch extrémne vysokú detskú chorobnosť. Podľa pediatrov takáto situácia už dávno nebola. Hoci sa po prázdninách opäť začala škola a škôlka, niektoré deti zostávajú doma s respiračnými či inými ochoreniami a podľa hygienikov sa treba pripraviť na druhý chrípkový vrchol. Ako zvládnuť chorobu s dieťaťom? Pýtame sa [v podcaste](#) psychologičky Mgr. JUDITY Malík z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie.

Čo je to skríning rozvoja detí a ako môže pomôcť?

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie (VÚDPaP) zverejnil metodiku - Skríning rozvoja detí v predprimárnom vzdelávaní. Jej cieľom je priebežné sledovanie rozvoja jednotlivých oblastí u detí v období pred nástupom do základnej školy. Kedy je dieťa pre školu nezrelé a ako postupovať, ak sa nám dieťa javí zrelé na školu skôr? [V podcaste](#) hovorí antropologička VÚDPaP Mgr. Karin Belovičová.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

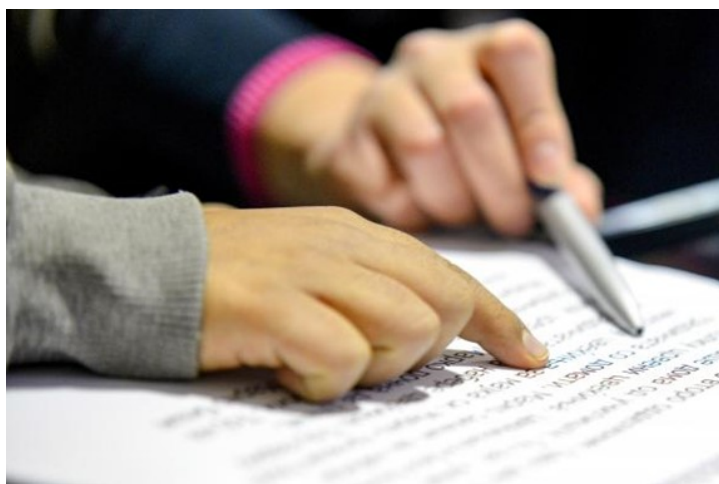
Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Zastavte sa s nami

Ako pracovať s deťmi s vývinovými poruchami učenia

V podcaste sa venujeme téme, s ktorou sa pedagogickí a odborní zamestnanci v systéme poradenstva a prevencie často stretávajú, konkrétne vývinovým poruchám učenia. Hostkou je špeciálna pedagogička PhDr. Lenka Sádecká Ondrášková, ktorá vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie pracuje ako interná expertka v tíme národného projektu „[Usmerňovať pre prax](#)“. Dozviete sa, prečo je dôležité diagnostikovať deti s vývinovou poruchou učenia a ako vyzerá odporúčaný diagnostický postup. Hovoriť budeme aj o obsahu následného plánu starostlivosti o dieťa s vývinovou poruchou učenia a o častých chybách pri intervenciách.

Dyslexia

V podcaste pokračujeme v téme vývinových porúch učenia. Venovať sa budeme jednej z vývinových porúch učenia - dyslexii. Hostkou bude špeciálna pedagogička PhDr. Lenka Sádecká Ondrášková, ktorá vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie pracuje ako interná expertka v tíme národného projektu „[Usmerňovať pre prax](#)“. V podcaste sa dozvieme o prejavoch dyslexie u detí a o postupoch pri jej depistáži či diagnostike. Tiež zistíte, ako vyzerá reedukácia dieťaťa s dyslexiou a s akými úskaliami sa pri nej môžete stretnúť.

Dysgrafia

V podcaste sa budeme venovať dysgrafii. Hostkou bude opäť špeciálna pedagogička PhDr. Lenka Sádecká Ondrášková, ktorá vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie pracuje ako interná expertka v tíme národného projektu „[Usmerňovať pre prax](#)“. V podcaste si povieme, aké sú hlavné prejavy dysgrafie a ako vyzerá jej diagnostický postup. Tiež sa dozvieme, čo zahŕňa reedukácia žiaka s dysgrafiou, ako je možné ju kompenzovať a priblížime si aj základné princípy práce pri tejto poruche.

Novoročný príhovor riaditeľky VÚDPaP

V podcaste si môžete vypočuť novoročný príhovor v podaní riaditeľky Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie **Mgr. Janette Motlovej**. Dozvieme sa, na akých podporných materiáloch pre odborných a pedagogických zamestnancov pracovali zamestnanci národných projektov „[Štandardy](#)“ a „[Usmerňovať pre prax](#)“ v súvislosti s transformáciou poradenského systému. Priblížime si vypracované odborné materiály a výstupy, prostredníctvom ktorých Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie metodicky usmerňuje a podporuje pedagogických i odborných zamestnancov v systéme poradenstva a prevencie. Na záver riaditeľka Motlová prezradí viac o novinkách, ktoré Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie pripravuje v nasledujúcom roku a to, aká je vízia našej organizácie do budúcnosti.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Zaujalo nás...

Všetkých pět pohromade

Je univerzálny vzdelávací program zameraný na duševnú gramotnosť a sociálno-emocionálne učenie. Program sa skladá z 20 lekcí a je navrhnutý tak, aby ho v priebehu školského roka realizovali vyškolení učitelia, vybavení podrobným manuálom. Obsah programu je vytvorený s ohľadom na vývinové potreby žiakov vo veku 11-13 rokov a je odovzdávaný cez zážitkové a vzdelávacie aktivity a diskusie, ktorými ich pedagóg vykonáva ako ich sprievodca a vzor. Všetkých pět pohromade bolo vyvinutých Pracovnou skupinou pre výskum duševného zdravia detí a adolescentov Národného ústavu duševného zdravia v Českej republike. Program a všetky materiály **nájdete [TU](#)**.

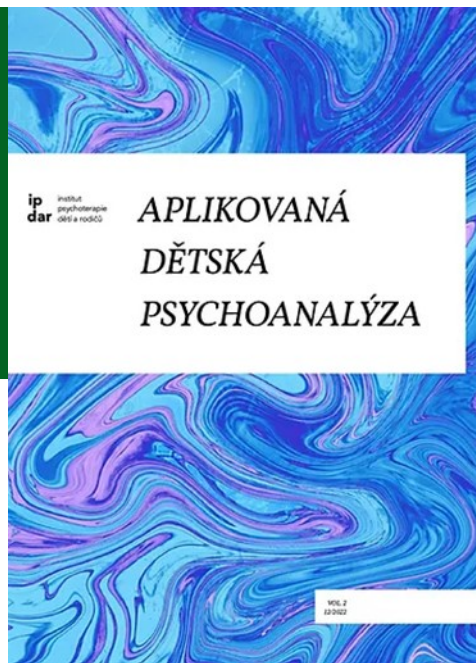
Časopis Aplikovaná detská psychoanalýza

ip
dar

institút
psychoterapie
detí a rodičov

APLIKOVANÁ
DĚTSKÁ
PSYCHOANALÝZA

Je časopisom českého Inštitútu psychoterapie detí a rodičov (IPDAR), ktorý sa vo svojich príspevkoch zameriava na aplikáciu psychoanalytickej terapie detí. Ako píše redaktor Martin Galbavý vo svojom editoriále prvého čísla časopisu, „za jeho vznikom stojí skupina terapeutov so psychoanalytickou orientáciou a veľkou chuťou vytvoriť na týchto stránkach priestor pre spoločný dialóg“. *Pozývame teda do tohto dialógu aj vás.* Časopis **nájdete [TU](#)**.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Národné osvetové centrum
vydalo nové číslo časopisu
Sociálna prevencia

„Časopis Sociálna prevencia akcentuje tému duševného zdravia už dlhšie obdobie, špeciálne tematické číslo 2/2022 vzniklo s cieľom poukázať na obojstranné prepojenie duševného zdravia a rizikového správania. Vychádza v mimoriadne zvýšenom náklade 1 320 kusov vďaka finančnej podpore Rady vlády Slovenskej republiky pre duševné zdravie a bude distribuované aj odborníkom poskytujúcim starostlivosť o duševné zdravie. Okrem titulkových tém sa v časopise nachádzajú články aj o tom, ako sa menia schopnosti riadiť motorové vozidlo pri intoxikácii alkoholom a pod vplyvom alkoholu a málo publikované témy, ako je vzťah vývinovej jazykovej poruchy a duševného zdravia, vplyv pozitívnych a negatívnych dôsledkov rolového stresu na riziká užívania niektorých liečiv vo vyššom veku, mladí ľudia a extrémizmus na Slovensku alebo ochrana detí pred nebezpečnými spoločenstvami“ (<https://www.nocka.sk/>). Časopis nájdete [TU](#).

Konferencia PhD Existence

Katedra psychologie na Filozofickej fakulte Univerzity Palackého v Olomouci organizuje už 13. ročník konferencie PHD EXISTENCE, čo je česko-slovenská psychologická konferencia (nielen) o doktorandoch a doktorandkách a pre doktorandov a doktorandky s podtitulom „(Ne)šťastná čísla“. **Konferencia sa uskutoční 30. – 31. januára 2023 v Olomouci.** Na konferencii každoročne odznie viacero ústnych príspevkov, prebehne zopár workshopov, alebo je možnosť pohovárať sa s mladými výskumníkmi a výskumníčkami v rámci posterovej sekcie. Súčasťou konferencie bude tento rok aj **viacero príspevkov za výskumný tím VÚDPaP-u**, hlavne v spolupráci s naším štatistickým guru, **Robom Tomšíkom**.

Poster budú prezentovať **Jarmila Zsírosová** o dotazníku ARIS (zámer k aktivizmu a radikalizmu), ktorý využíva aj vo svojom výskume zameranom na radikalizáciu mládeže. V rámci výskumu minoritného stresu a diskriminácie mládeže bude prezentovať výsledky o dotazníku MSPSS (vnímanej sociálnej podpory) **Nikoleta Kuglerová**, a **Robo Tomšík** o dotazníku DRV (ostražitosť voči diskriminácii).

Náš kolega **Michal Božík** bude prednášať o rozdieloch v mediaparentingu u detí školského veku v rámci

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

medzinárodného výskumu, ktorého je súčasťou.

Prihlasovanie sa na konferenciu pasívnou účasťou je možné až do konania samotnej konferencie ako aj priamo na mieste, teda v olomouckom Konvikte. Každoročne je súčasťou aj súťaž o najlepší poster a tzv. akademický komiks, či skvelý spoločenský večer a program. Ako **Alenka Kopányiová** povedala, máme tradíciu v získavaní ocenení za najlepší poster, snád tieto akademické tradície zachováme.

Ak by ste si chceli pozrieť program konferencie alebo ďalšie informácie, všetko nájdete [TU](#).

V priebehu 26. - 27. januára 2023 prebehne v Českých Budějoviciach ďalšia pomerne známa česko-slovenská konferencia venovaná vyslovene kvalitatívnemu výskumu s názvom [QAK \(Kvalitatívny prístup a metódy vo vedách o človeku\)](#). Tento 22. ročník konferencie sa nesie vo veľmi lákavej téme *Punk v kvalitatívnom výskumu aneb „kvalita is not dead“* a ako to často pri kvalitatívnom výskume býva, môžete naozaj očakávať [punkové príspevky](#), prednášky, performance, workshopy, postery či témy. Napríklad prednáška docenta Stanislava Sudu (prezývaného Standa) s názvom „Pedagogika beze smyslu?“ alebo workshop „Techniky kvalitatívni SW analýzy“ (teda analýza dát pomocou softvéru Atlas.ti, ktorý je naozaj prínosný pre obsahové či diskurzívne analýzy, ďalšie analýzy textu či metódu zakotvenej teórie. Konferencia prebieha každoročne na striedanie v inom meste - Praha, Olomouc, České Budějovice a Bratislava.

Tohtoročnú konferenciu organizuje *Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích*, a sprevádzaná bude aj spoločenským večerom v podniku Masné krámy (bývalé mäsiarstvo). S veľkou pravdepodobnosťou prebehne budúci ročník konferencie opäť v Bratislave. Posledná bratislavská edícia sa konala v roku 2016, a my vám odporúčame dosť netradičný formát príspevku jedného z našich obľúbených výskumníkov, Aleša Neusara, na tému „*Lži, zatracené lži a vedecké články. Odolá Mirek Dušín vábení sirény Ady?*“, ktorého **videonahrávku nájdete online [tu](#)**.

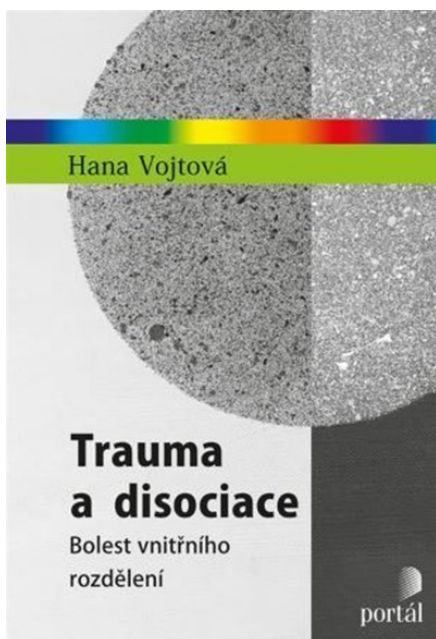
V [archíve stránky QAK](#) si môžete pozrieť aj zoznam všetkých príspevkov za obdobie existencie konferencie, ktorá mala pôvodne za cieľ legitimizovať a etablovať prítomnosť a opodstatnenosť kvalitatívnych výskumných metód koncom 90-tych rokov. Konferenciu prvýkrát zorganizovali prof. Michal Miovský (tzv. otec adiktológie a prevencie v Československu) a Ivo Čermák (dlhodobo sa venuje práve agresii) v roku 2000 v Brne, následne v rámci nej pôsobili napríklad prof. Jana Plichtová či prof. Viera Bačová. Odvtedy sa konferencia teší svojej stálej obľube a komunita kvalitatívnych výskumníkov a výskumníček. Viac si o kvalitatívnom výskume si môžete pozrieť *v nasledovných zdrojoch*:

- O [histórii kvalitatívneho výskumu v Čechách a na Slovensku ako reflexiu v naratívoch](#) českých a slovenských kvalitatívnych výskumníkov a výskumníčok (ktorú sme spoločne s doc. Masarykom opisovali v rámci bakalárskej práce práve formou kvalitatívnej naratívnej analýzy);
- O jeho možných [smerovaniach a využitíach v rôznych výskumných témach či v koinácii s kvantitatívnymi metódami](#) (Etablovanie z nás nesníma zodpovednosť. Prísľuby a súčasnosť kvalitatívneho výskumu v Čechách a na Slovensku: Masaryk, R., Lasticova, B., Bačová, V., Bianchi, G., Miovisky, M. & Plichtová, J.; 2017)
- O historickom vývoji od pády komunizmu a [vplyve sociálneho, kultúrneho a inštitucionálneho kontextu na jeho vývoj a smerovanie](#) (A story of great expectations. Qualitative research in psychology in the Czech and Slovak Republics: Masaryk, R., Petrjánošová, M., Lasticova, B., Kuglerová, N. & Stainton Rogers, W.; 2019).

Knižné novinky

Trauma a disociace

Hana Vojtová
Portál, 2023

Psychická trauma je zaplavujúcou skúsenosťou, ktorú nedokážeme spracovať. Keď traumatický stres preťaží našu nervovú sústavu, je prirodzeným dôsledkom disociácie. Tá znamená rozdelenie - ochráni nás pred neznesiteľnou bolesťou a plným uvedomením toho, čo sa nám stalo. Umožní nám prežiť, ale neskôr sa môže stať sama osebe utrpením. Kniha vysvetľuje disociáciu ako pozadie posttraumatickej symptomatiky. Popisuje, ako sa zranenia z detstva a vo vzťahoch prejavujú, čo je pre traumatizovaných ľudí zaťažujúce a čo liečivé. Zaoberá sa tiež rolou spoločnosti v zaobchádzaní s realitou traumatizácie. Autorka k čitateľom hovorí zrozumiteľným jazykom a opiera sa o súčasné vedecké poznatky z psychotraumatológie a neurobiológie. Komplexne sprevádza témou a zmysluplným využitím teórie v praxi. Prináša súciteľné vysvetlenie skúseností traumatizovaných ľudí. Mgr. Hana Vojtová je klinickou psychologičkou a psychoterapeutkou, spoluzakladateľkou a lektorkou Slovenského inštitútu pre psychotraumatológiu a EMDR. Okrem terapie má skúsenosti aj so supervíziou, prednáša a vedie výcviky v EMDR. Je spoluautorkou knihy Posttraumatická stresová porucha (2012).

Hry pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami

Georgina Durrant
Portál, 2023

Stovka aktivít, ktoré ponúkajú priestor pre detskú kreativitu a hravé učenie. Činnosti sú rozdelené do šiestich kategórií: deti sa môžu hrať v záhrade alebo na prechádzke. Nájdeme tu aj hry, ktoré deti môžu hrať v triede, hry pre daždivé dni, vyrábanie a psychomotorické aktivity. Hry nie sú náročné na prípravu a nevyžadujú žiadne zvláštne pomôcky. Rozvíjajú zručnosti, ktoré sú dôležité pre úspešné učenie, ako je koncentrácia, rozlišovanie detailov či jemná motorika, a môžu poslúžiť i ako motivácia pre ďalšiu školskú prácu.

Sledujte nás.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava